

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. III. An Vir possit ad restitutionem agere contra Mulierem, quæ adhuc
impubes ei desponsata, sub hoc facta nubilis, ab eo recessit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

veatur quoad indemnitate[m] à Viri savi-
tia, vel aliis periculis, quæ justè timeri
possunt, ut alibi diximus.

1243. Collig. 2. si Uxor sponte, sine justa cau-
sa, & iudicio Ecclesiæ discessit à Viro, &
hic eam recipere nolit; Virum non tene-
ri ad expensas in alimenta factas à mulie-
re prius, quam à Viro recipi exigeret; se-
cus, si post. Nam Vir non tenetur Uxori
præstare alimenta, cum ei injustè negat
debita connubii obsequia, qualiter con-
tingit in eo recessu spontaneo; secus, ubi
parata est ad ea legitimè subeunda; sic
Layman in Summa, l. 4. tr. 10. p. 3. c. 7.
à n. 7.

1244. Collig. 3. quòd Maritus mulierem,
postquam ab illo autoritate propriâ re-
cessit, & redire recusat, propriâ possit au-
thoritate capere, ac in domum suam re-
ducere, maximè, si difficile sit, habere co-
piam Iudicis, modò nondum transiverit
in alterius possessionem, quod fieret, si al-
teri jam adhaereret tanquam Viro suo, ex
matrimonio quantumvis solo facto, non
iure contracto; sic Abbas in c. Literas.
13. h. t. n. 29. arg. L. si Carolus II. C. de
Agricol. L. ait Prator. 10. §. Si debito-
rem ff. quæ in fraudem Credit. iuncta
gloss. V. locum fore.

§. III.

*An Vir possit ad restitutionem agere
contra Mulierem, quæ adhuc impubes ei
desponsata, sub hoc facta nubilis, ab
eo recessit?*

1245. **C**Asus iste propositus fuit Innocentio
III. ab Episcopo Wulterano, ut ha-
betur in c. ex parte 14. h. t. Cum enim
Martham adhuc impuberem Patruus suus,
Civis Senensis, filio, nondum Septenni-
um ætatis habenti, desponsasset, eamquæ
in domum ejusdem traduci curasset; ipsa
verò, ubi ad annos nubile[m] pervenit; ra-
tum habere noluisse, quod à Patruo a-
ctum erat; & ab Episcopo petiisset, alteri
nubendi licentiam; Episcopus verò par-
tes citasset, & ipsa Procuratorem misisset,
per quem petebat possessionem, & alias
res, viro dotis nomine datas, sibi restitui:

pars adversa restitutionem mulieris fieri
sibi postulavit, asserens etiam, quòd per
Procuratorem agere non posset, sed per-
sonaliter in iudicio stare deberet; super
hoc Episcopus Innocentium III. consu-
luit, qui respondit: quia igitur non credi-
mus ambigendum, quin ipsa mulier
(quamvis minor esse dicatur) & causam
possit matrimonii per procuratorem tra-
ctare, ac pars alia restitui nequaquam
debeat, quæ nullo iuris, seu possessionis est
commodo destituta; cum per solam tradu-
ctionem prædictam, quam non præcesse-
runt sponsalia, vel consensus legitimus,
nec fuerit etiam subsequutus, nullum inter
eos obligatorium vinculum sit contra-
ctum; ut finis litibus imponatur, Frater-
nitati tuæ per Apostolica Scripta manda-
mus, quatenus, si ita est, non obstantibus
exceptionibus supradictis, partibus con-
vocatis audias, quæ hinc inde duxerunt
proponenda, & quòd Canonicum fuerit,
appellatione remotâ, decernas; sic enim
habetur in integra lectione hujus c.

Ex hac decisione constat, ad quæstio-
nem propositam respondendum negati-
vè; nam, ut quis agat ad restitutionem,
ex interdicto unde vi, & consequatur re-
stitutionem mulieris, à qua se spoliatum
possessione conjugalis cohabitationis con-
queritur, debet probari, vel constare de
possessione prius habita; sed in dato casu
id non contingit; primò enim possessio
matrimonii probati non potuit, quia con-
stabat nullum fuisse matrimonium, utpò-
te ab impubere contractum, nec, ubi ad-
venit pubertas, ratificatum; 2. quia nec
per traductionem obtineri potuit posses-
sio matrimonii; quia nec sponsalia, nec
legitimus consensus præcessit, aut subse-
cutus est; sine quibus nemo constituitur
in possessione Conjugii; ubi autem noti
est spoliatio possessionis, non datur inter-
dictum recuperande; ergo.

Præter hæc ex tradita decisione dedu-
citur. 1. Mulierem, puberem, in causa
matrimoniali conventam in iudicio, pos-
se respondere per Procuratorem, ut habe-
tur in dict. c. ex parte, ibi: non credimus
ambigendum, quin ipsa mulier (quam-
vis Minor) causam possit matrimonii per
Procuratorem tractare, id, quòd de quoli-
bet pubere, quantumvis Minore, in cau-
sis spiritualibus ex c. fin. de Judic. in 6.
ibi:

ibi: si annum quartumdecimum tua per-
egisti atatis: in beneficalibus & aliis
spiritualibus, necnon & dependentibus ab
eisdem, ac si major 25. annis existeres: ad
agendum, & defendendum, per te, vel per
procuratorem, quem ad hoc constituendum
decreveris, admitti debebis.

1248. Deducitur 2. quòd Liberi hominis pos-
fesso acquiri non possit absque titulo; per
quem jus in eum, ac personalis obligatio
acquiratur, ut videlicet fiat servus, Conjux:
Religiosus; ita tradit gloss. hic V. Commò-
do, & sumitur ex L. *Universas* 30. ff. de
acquirend. possess. ubi dicitur, quòd locum
Sacrum possidere non possumus, tametsi
eum, ut privatum, teneamus, sicuti nec
hominem liberum, & L. *cum heredes* 23.
§. ult. ff. eod. si quis sine herede hominem li-
berum, eum non possidebit, consequenter
non potest aliquis petere restitutionem
hominis liberi; sed intentionem suam
fundare debet in obligatione personali ex
precedente aliquo titulo, ut quia iusto
bello captus est, à me emptus, Matrimo-
nii vinculo, aut Ordinis professione vo-
luntaria adstrictus.

§. IV.

An Viro restituenda sit Uxor, que
sponte sua recessit ab illo, sed agenti
possessorio recuperandæ opponit Adul-
terium?

1249. **H**anc quæstionem proponit Sanchez.
l. 10. Matr. D. 12. n. 10. nimirum,
an quoad cohabitationem liceat conjugi
innocenti propria autoritate divertere
ab adultero, ita, ut adulter restitutionem
minimè petere possit? Hac in re acrem
difficultatem ingerunt c. *Significasti*, & c.
Porro, de divort. quæ secum pugnare vi-
dentur. Nam c. *Significasti*, ibi: Si no-
torium est mulierem ipsam Adulterium
commisisse, ad eam recipiendam præfatus
Vir cogi non debet: at in c. *Porro*, ibi: Et-
iamsi parentela esset publica, & notoria,
absque iudicio Ecclesiæ ab ea separari non
potuit. Nam ex isto habetur, non esse
licitum divertere absque Ecclesiæ senten-
tia, ob notoriam consanguinitatem; ex
illo autem habetur, esse licitum propter

notorium Adulterium posse dimitti con-
jugem Reum, absque spe restitutionis.
Sed prætermisissis aliorum opinionibus.
Resp. 1. in casu proposito, conjugem agen-
tem possessorio recuperandæ ante omnia
esse restituendum, non obstante exce-
ptione commissi Adulterii per alterum,
quando alterum oppositum non est noto-
rium, sed occultum; ita Sanchez n. 14.
Nam petitio restitutionis privilegiata est,
ut ante restitutionem factam agens posses-
sorio unde vi non teneatur respondere
spoliatori, nec iste audiendus sit, ex c. *fin.*
de ord. cognit. Constat præterea ex c. *in*
literis 5. h. t. ubi dicitur, quòd petens re-
stitutionem beneficii, ante cognitionem
de exceptione institutionis non canonici-
cæ, audiendus sit, c. *Licet* 1. eod. quòd
ante restitutionem non sit audiendus Re-
us, licet opponat exceptionem proprieta-
tis, c. *Conquerente* 7. eod. quòd spoliatus
etiam à Iudice, juris ordine prætermisso,
ante omnia restituatur, c. *ex conquestione*.
10. ubi Actore procedente petitorio, &
Reo super eadem re deducente possessorium,
proceditur in solo possessorio, suspen-
so petitorio.

Difficultas est, an in hoc casu restituti-
o quoad omnia facienda sit? negant ali-
qui apud Sanchez cit. n. 15. limitantes
restitutionem quoad thorum, & copu-
lam, seu debitum conjugale; sed contra-
rium dicendum est; quia licet in c. *Li-
deras* 13. h. t. ista limitatio procedat, quan-
do agenti unde vi opponitur impedi-
mentum consanguinitatis in gradu vel in-
dispensabili, vel non solito dispensari, &
in continenti offeruntur probationes pa-
ratæ, ut diximus n. 1229. id tamen lo-
cum in præsentem non habet. Ibi enim
propterea fit, quòd objecto impedimento
dirimente sit dubium de nullitate matri-
monii, & consequenter periculum pecca-
ti, si mulier restitueretur etiam quoad de-
bitum conjugale: hoc autem periculum
peccati in præsentem non est, cum ex neu-
tra parte controvertatur valor matrimonii,
sicut quando opponitur exceptio consan-
guinitatis, vel alterius impedimenti diri-
mentis; ergo.

Hæc porro conclusio, quòd Conjux
petens restitutionem alterius quoad coha-
bitationem, & reliqua obsequia conjuga-
lia, restituendus sit ante omnia, etiamsi